O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
JAMOAT XAVFSIZLIGI UNIVERSITETI

MAXMUDOV R.M., XODIYEV R.X.

UMUMIY PEDAGOGIKA

Darslik

TOSHKENT-2025

KBK - 65.265
M - 36

O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti kengashida muhokama qilingan va ma’qullangan, 202_-yil ___-_____dagi _____-sonli bayonnoma.

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil 27-dekabr kunidagi “O‘quv-uslubiy hujjatlarni tasdiqlash, kelishuvga kiritish hamda o‘quv adabiyotlarini nashrga tavsiya berish to‘g‘risida” gi 485-son buyrug‘iga asosan nashrga tavsiya etilgan.

Mahmudov R.M., Xodiyev R.X. Umumiy pedagogika. Darslik – Toshkent., JXU, 2023 yil. - 499 bet.

“Umumiy pedagogika” darsligi umumiy pedagogika fani dasturi asosida qayta ishlandi, to‘ldirildi. Unda fanning maqsadi, vazifalari, predmeti, fan sifatida shakllanishi, rivojlanishi, umumiy bosqichlari hamda tarbiya jarayonining o‘ziga xosligini yoritishga harakat qilingan.

Ushbu darslikni yozishda yangi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonun va uning mohiyati darslikning mazmuniga singdirishga harakat qilingan. Umumiy pedagogika darsligini tuzishda professorlar Sh.M. Akromova, J.Xasanboyev, N. Egamberdiyeva, K.Xoshimov va boshqalarning umumiy pedagogika darsliklaridan bevosita va bilvosita foydalanildi.

Taqrizchilar:

Ikmatullayev G‘.Z.	“Xizmat faoliyatini tarbiyaviy-psixologik ta’minlash” kafedrasi boshlig‘ining o‘rinbosari, dotsent, p.f.b.f.d. (PhD),
Sirliyev B.N.	O‘zbekiston Raspublikasi IIV Akademiyasi Xizmat psixologiyasi va kasbiy madaniyati kafedrasi boshlig‘i, psixologiya fanlari nomzodi, dotsent, podpolkovnik

© Mahmudov R.M., Xodiyev R.X., 2025
© O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti, 2025

MUNDARIJA

KIRISH.....3
I BOB. PEDAGOGIKA FANINING PREDMETI, MAQSADI, VAZIFALARI.....7
1.1. O‘zbekistonda ijtimoiy pedagogika fani va uning tarixi.....7
1.2. Xorijiy davlatlarda ijtimoiy pedagogikaning tarix.....29
1.3. Ijtimoiy fanlar tizimida pedagogika fanining o‘rni va ahamiyati...41
II BOB. QADIMGI YUNONISTONDA TA’LIM-TARBIYA MASALALARI.....57
2.1. Qadimgi Yunonistonda ta’lim-tarbiya.....57
III BOB. SHAXS, UNING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISHI..73
3.1. Jamoa va uning shaxsini shakllantirishdagi o‘rni.....73
3.2. Shaxs ma’naviyati va ma’naviy-axloqiy tarbiya.....91
IV BOB. MARKAZIY OSIYO ALLOMALARINING PEDAGOGIK QARASHLARI.....104
4.1. XIV-XVI asrlarda buyuk allomalarning tarbiya haqidagi fikrlari.104
V BOB. TA’LIM-TARBIYA VA PEDAGOGIK TA’LIMOTLAR..174
5.1. Tarbiya metodlari, tamoyillari va qonuniyatlari.....174
5.2. Ta’lim jarayonining mazmun-mohiyati.....185
VI BOB. G‘ARB VA G‘ARBIY YEVROPADA TA’LIM-TARBIYA.....197
6.1. G‘arbiy Yevropada maktab, maorif hamda pedagogik fikrlar taraqqiyoti.....197
VII BOB. JADIDCHILIK HARAKATI NAMOYONDALARINING TA’LIM-TARBIYAGA OID QARASHLARI.....253
7.1.Turkiston o‘lkasida diniy-islomiy tarbiyaviy muassasalar va pedagogik fikr taraqqiyoti.....253
7.2. Turkistonda chorizm maktab siyosatining boshlanishi. Rus-tuzem maktablari va matbuot.....259
7.3. Turkistonda jadidchilik harakati va ta’lim-tarbiya.....269
VIII BOB. ISLOM DINI G‘OYALARINING TA’LIM-TARBIYAGA TA’SIRI.....349

8.1. Islom dini g‘oyalarining ta’lim-tarbiyaga ta’siri. Musulmon maktablarida ta’lim-tarbiyaning mazmuni……349
8.2. Hadis ilmining paydo bo‘lishi. Imom Ismoil al-Buxoriy va Imom at-Termiziyning hadis ilmi rivojidagi xizmatlari……..372
IX BOB. YANGI O‘ZBEKISTON STRATEGIYASIDA TA’LIM-TARBIYA MASALALARI……...414
9.1. Ta’lim sohasidagi davlat siyosatining mazmuni……414
9.2. O‘zbekiston Respublikasidagi ta’lim turlari……..418
9.3. Ta’lim tizimini boshqarish va unga rahbarlik qilish……..426
9.4. Ta’limni tashkil etish shakllari va ularni takomillashtirish……...434
9.5. Kadrlar tayyorlash milliy dasturi va modelining tarkibiy qismlari……442
9.6. Kreativ pedagogika……453
X BOB. RIVOJLANGAN XORIJIY DAVLATLARDA TA’LIM TIZIMLARI……464
10.1. Amerika Qo‘shma Shtatlari, Yaponiya, Janubiy Koreya, Fransiya va Germaniyada ta’lim tizimi……..464
GLOSSARIY……..483
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI……..493

MAXMUDOV R.M., XODIYEV R.X.

UMUMIY PEDAGOGIKA

Darslik

Muharrir: Alimardonov Z.SH.
Texnik muharrir: Boboxonov S.R.
Korrektor: Odilova F.K.

Bosishga ruxsat etildi: ___.02.2025. Buyurtma: № ____. Format 60x90/16
Times New Roman garniturasi bilan raqamli bosma usulida bosildi.
Hajmi: 31,2 sh.b.t., 19,8 t.-h.t. Adadi: ___ nusxa.

O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti bosmaxonasi